

YÜKSEK DENETİM DÜNYASINDAN HABERLER

**ASOSAP'nin Onuncu Genel Kurul
Toplantısı ve Üçüncü Sempozyumu**

**Tsunami Yardım Fonlarının Denetimi
Uluslararası Semineri**

ASOSAI'NİN ONUNCU GENEL KURUL TOPLANTISI VE ÜÇÜNCÜ SEMPOZYUMU*

36. ASOSAI Yönetim Kurulu Toplantısı

36. Yönetim Kurulu, 10. ASOSAI Genel kurul toplantısı öncesi son toplantısını 11 Eylül 2006 tarihinde Şanghay, Çin'de gerçekleştirdi. Toplantıda yönetim kurulu üyelerinin tamamı ile Türk Sayıştay'ının da yer aldığı Denetim Komitesi üyeleri hazır bulundu.

ASOSAI Başkanı ve Genel Sekreteri bir önceki toplantıdan bu yana gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin raporlarını sunduktan sonra, Türk Sayıştay tarafından da 2003, 2004 ve 2005 dönemlerine ait ASOSAI hesaplarına ilişkin Denetim Komitesi Raporu sunuldu. Daha sonraki gündem maddeleri ise sırayla 2006-2008 ASOSAI bütçesi, ASOSAI stratejik planı, Çin Sayıştay tarafından Çevre Denetimi Çalışma Grubuna ilişkin raporun sunulması, ASOSAI eğitim faaliyetleri, ASOSAI Dergisi ve Web sitesi, ev sahibi Çin Sayıştay tarafından 10. Genel Kurul ve 3. Sempozyum hazırlıklarına ilişkin raporun sunumu, 7. ASOSAI Araştırma Projesine ilişkin raporun sunulması olarak gerçekleştirildi.

Gündemin son maddesi ise; 10. Genel Kurul toplantısında gerçekleştirilecek olan Yönetim Kurulu ve Denetim Komitesi üyelerinin seçimiydi. 7. ASOSAI Yönetim Kurulu toplantısında ASOSAI Tüzüğünde yapılan değişiklik ile Yönetim Kurulunun üye sayısı yediden dokuza çıkarıldı. Dokuz üyenin seçimi şu şekildedir:

- Son Genel Kurula ev sahipliği yapan Sayıştay, ASOSAI Genel Sekreteri, bir sonraki Genel Kurul toplantısına ev sahipliği yapacak Sayıştay Başkanı Yönetim Kurulunun üç doğal üyesini oluşturur.
- Üyelerden birisi, ASOSAI'ye yaptığı katkılar göz önünde bulundurularak Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.
- Kalan beş üye ise Genel Kurul tarafından seçilir.

* Bu çalışma, Başkanlığımız Tercümanı Seher Özer tarafından, ASOSAI Genel Kurul toplantısı süresince elde edilen bilgi ve dokümanlar ile ASOSAI'nin resmi yayın organı olan "Asian Journal of Government Audit" adlı derginin Ekim 2006 sayısından yararlanılarak hazırlanmıştır.

10. Genel Kurula ev sahipliği yapması dolayısıyla Çin Sayıştay'ı doğal üye olarak belirlenirken; Eylül 2005 Kunming, Çin'de yapılan 35. Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar doğrultusunda 11. Genel Kurula ev sahipliği yapacak olan Pakistan Sayıştay'ı ile Genel Sekreterlik görevini yürüten Hindistan diğer doğal üyeleri oluşturdu. Yönetim Kurulu, Japonya Sayıştay'ını ASOSAI'ye yaptığı katkıları dikkate alarak dördüncü üye olarak belirledi. Kalan beş üyelik için başvuruda bulunan adaylar ise şu şekildeydi: Bhutan, İsrail, Japonya, Ürdün, Kore, Kuveyt, Malezya, Nepal, Suudi Arabistan, Türkiye ve Tayland. İki denetçiden oluşan Denetim Komitesi adayları ise: Ürdün, Moğolistan ve Sri Lanka oldu.

Toplantıda son olarak, seçim prosedürü gözden geçirildi ve aday listeleri okundu.

ASOSAI Genel Kurulu ve Sempozyumu

36. Yönetim Kurulu Toplantısından sonra Genel Kurul Toplantısı 12-15 Eylül tarihleri arasında Şanghay Uluslararası Toplantı Merkezinde gerçekleştirildi. Genel Kurula 40 üye Sayıştaydan 155 temsilcinin yanı sıra içlerinde INTOSAI Genel Sekreteri, ABD Sayıştay'ı, IDI (INTOSAI Kalkınma Girişimi), AFROSAI Başkanı ile İngiltere Sayıştay'ının da aralarında bulunduğu 9 gözlemci katıldı.

Çin Sayıştay Başkanı Li Jinhua'nın açılış konuşması, Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Wen Jiabao'nun tebrik mesajının okunması ile başlayan toplantı Şanghay Belediye Başkanı, INTOSAI Genel Sekreteri Josef Moser ve ASOSAI Başkanı Guillermo Carague'ın yaptıkları açılış konuşmaları ile devam etti.

Genel Kurulun ilk oturumu 12 Eylül 2006 tarihinde öğleden sonra gerçekleştirildi. Başkanın açılış konuşmasının ardından; Genel Sekreter bir önceki Genel Kuruldan bu yana yapılan faaliyetlere ilişkin raporunu sundu. Sonrasında 2003-2005 dönemine ait ASOSAI mali tablolarına ait denetim raporu, ASOSAI Stratejik Planı, Eğitim Faaliyetleri, IDI faaliyetleri, ASOSAI Dergisi ve Web sitesine ilişkin raporlar Genel Kurulun bilgisine sunuldu. Yönetim Kurulu ve Denetim Komitesi seçimleri için aday ülkeler açıklandı.

Toplantıdaki diğer önemli gelişmelerden birisi de ASOSAI Başkanı Guillermo Carague'ın başkanlığı, Genel Kurula ev sahipliği yapan Çin Halk Cumhuriyeti Sayıştay Başkanı Sayın Li Jinhua'ya devretmesiydi.

“Yönetimin Hesap Verebilirliğinin Artırılmasında Denetimin Rolü” konulu ASOSAI 3. Sempozyumu 13 Eylül 2006 tarihinde yapıldı. Seminer konusu Sekreteryaya tarafından hazırlanan ve Haziran 2005 tarihinde tüm üye Sayıştaylara gönderilen bir anket aracılığıyla belirlendi. Bu sempozyum ASOSAI'nin 2000 yılından bu yana gerçekleştirdiği üçlü toplantılarda düzenlenenlerin üçüncüsü idi.

Sempozyumda ilk olarak Çin Halk Cumhuriyeti 10. Ulusal Halk Meclisi Daimi Komitesi Başkan Yardımcısı Sayın Cheng Siwei, “Devletin Hesap Verebilirliğinin Artırılmasında Denetimin Rolü” konulu konuşmasını yaptı. Konuşmasında son yıllarda piyasa ekonomisindeki gelişmeler ve vatandaş haklarında artan bilinçlenme ile birlikte vatandaşların devletin hesap verebilirliğine yönelik taleplerinde de artış meydana geldiğini; dolayısıyla denetimin hesap verilebilirlik kavramının gelişimine olan katkısının göz ardı edilemeyeceğini dile getirdi. Seminerde İsrail Sayıştay Başkanı Sayın Justice Micha Lindenstrauss tarafından “Hesap Verilebilirliğin Uygulanması, Uygulanabilir Tedbirler: İsrail Deneyimi” başlıklı özel bir rapor sunuldu. Öğleden sonra yapılan panelde ise; INTOSAI Sekreteryası, Malezya, Yeni Zelanda, Pakistan ve ABD Sayıştayları bildirimlerini sundular.

Genel Kurulun ikinci oturumu 15 Eylül 2006'da gerçekleştirildi. 3. ASOSAI Sempozyumuna ilişkin raporun sunulmasının ardından 2006-2008 ASOSAI bütçesi Genel Kurulun bilgisine sunuldu. Yeni Yönetim Kurulu ve Denetim Komitesinin oluşturulması için yapılan seçim sonucunda Kore, Kuveyt, Malezya, Suudi Arabistan ve Türk Sayıştayları yeni Yönetim Kurulu üyeleri olurken; Ürdün ve Moğolistan Sayıştayları da Denetim Komitesi üyesi olarak seçildi.

37. ASOSAI Yönetim Kurulu Toplantısı

15 Eylül 2006 tarihinde yapılan seçimlerin ardından oluşturulan yeni Yönetim Kurulu, ilk toplantısını aynı gün gerçekleştirdi. Yeni üyelerin seçimi ile birlikte Yönetim Kurulunun kompozisyonu da şu şekilde değişti: Çin Halk Cumhuriyeti Sayıştay (Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla), Hindistan Sayıştay (Genel Sekreter olarak), Japonya, Kore, Kuveyt, Malezya, Pakistan, Suudi Arabistan ve Türkiye Sayıştayları. Yeni Yönetim Kurulu, bir sonraki toplantınının 2007'de Kuveyt'te yapılmasına karar verdi. 8. ASOSAI Araştırma Projesinin konusu da “Çevre Denetimi Rehberleri” olarak belirlendi.

TSUNAMİ YARDIM FONLARININ DENETİMİ ULUSLARARASI SEMİNERİ*

Tsunami Felaketi ve INTOSAI Görev Gücü

26 Aralık 2004'te Sumatra adasının kuzey batı kıyısında Richter ölçeğine göre 9.3 şiddetinde gerçekleşen deprem sonrasında meydana gelen Tsunami felaketi Endonezya, Sri Lanka, Hindistan, Tayland ve Maldivler'i etkilemişti. 55 ülkeden yaklaşık 200.000 insanın ölümüyle sonuçlanan felaketin ardından dünya kamuoyu benzersiz bir yardımlaşma ve dayanışma örneğine sahne oldu. Eylül 2005'te Avusturya Kalkınma Ajansı tarafından yaptırılan ankete göre, bağışçı devletlerden ve uluslararası kuruluşlardan toplanan yardım miktarı 6.8 milyar ABD Doları iken; özel dernek ve sivil toplum kuruluşlarından toplanan yardım miktarı 4 milyar ABD Dolarını aştı.

Uluslararası yardım kuruluşlarınca ve sivil toplum kuruluşlarınca toplanan yardımlar; içme suyu, gıda, barınma, sağlık hizmetleri tıbbi destek gibi sadece kısa-dönem insani yardım alanlarında değil aynı zamanda yeniden yapılandırma, rehabilitasyon ve felaket önleme programları için de kullanıldı. Bu dönemde meydana gelen Katrina kasırgası, Pakistan depremi gibi diğer felaketler sonrasında da dünya gündeminin üst sıralarına çıkan konu, Sayıştayların da gündemindeki yerini aldı.

Tsunami felaketinin hemen ardından dünya Sayıştayları da, yardımların denetiminin gerçekleştirilmesinde bir rol üstlenebileceklerinin farkına vardılar. Bu amaçla INTOSAI çatısı altında, Kasım 2005'te Viyana'da yapılan Yönetim Kurulu toplantısında “*Yardım Fonlarının Denetimi ve Hesap Verilebilirliği Görev Gücü*”¹ nün kurulması kararı alındı.

Görev Gücü, yapılan yardımlara ilişkin pilot denetimler yaparak, Tsunami yardımları ile yardım akışının planlanması, izlenmesi ve denetlenmesi amacıyla coğrafya bilgisinin kullanılması konusunda global bir denetim izi arayışındadır. Bu noktada amaç; felaket öncesinde potansiyel bir denetim izine sahip olabilmek amacıyla Sayıştaylar ve paydaşlar için

* Bu çalışma, Başkanlığımız Tercümanı Seher Özer tarafından, INTOSAI'nin resmi süreli yayın organı olan “International Journal of Government Auditing” adlı derginin Ekim 2006 sayısında yer alan makale ve haberler ile diğer ilgili dokümanlardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

¹ http://www.intosai.org/en/portal/committees_working_groups_task_forces

rehberlerin hazırlanması ve iyi uygulamaların belirlenmesidir. Görev Gücünün amacı; denetimlerde etkili bir koordinasyonun sağlanmasına zemin hazırlanması açısından bilgi paylaşımının sağlanmasıdır. Böylece bağış yapan taraflardan gelen yardımın saydamlığı güvence altına alınırken, yardımdan faydalananlardan bağışta bulunanlara bilgi akışı sağlanacaktır. Aynı zamanda uluslararası teşkilatların bu bağlamda rolleri belirlenmiş olacak ve felaket yardımlarında hesap verilebilirliğin sağlanması amacıyla ulusal hükümetler, uluslararası kurumlar ve sivil toplum kuruluşları için iyi uygulamalar geliştirecektir.

Felaket Yardımları: Tsunami Yardım Fonlarının Denetimi Uluslararası Semineri

Sempozyum 20 Haziran 2006 tarihinde Avusturya Sayıştay ve INTOSAI Sekreteriyasının ev sahipliğinde Viyana’da düzenlendi. Toplantıya 24 ülkeden gelen heyetlerin yanı sıra; Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu, AB Sayıştay, Avusturya hükümeti ve akademik çevrelerden gelen temsilciler katıldı.

INTOSAI Genel Sekreteri ve Avusturya Sayıştay Başkanı Josef Moser konuşmasında toplantının çerçevesini, Sayıştayların karşı karşıya kaldıkları yeni güçlüklerle ilişkin bilgi paylaşımı ve felaket yardımlarının hesap verilebilirliği ve denetimi için INTOSAI’nin yaptığı çalışmalar olarak belirledi. Sempozyumun ana teması beş başlık altında toplandı: Küresel işbirliğinin önemi, yardım ve yeniden yapılandırma çalışmalarının izlenme ve değerlendirilmesinde karşılaşılan sorunlar, INTOSAI Tsunami girişimi, edinilen deneyimler ve iyi uygulamalar.

Avrupa Komisyonu temsilcisi Gerard McGovern ise konuşmasında, 25 üye ülkenin desteğiyle 2 milyar Euro bağışta bulduklarını ve bu yardımın 473 milyon Euro’luk kısmını kendilerinin yönettiklerini belirtti. 2005 Aralık ayında yapılan toplantıda Tsunami felaketinden etkilenen ülkeler ve Avrupa Komisyonu ile AB Konseyi, BM, Dünya Bankası, Avrupa sivil toplum kuruluşlarından temsilciler bir araya gelerek AB’nin yeniden yapılandırma ve insani yardım çabalarını değerlendirdiler. Ülkelerdeki yetki seviyelerinin gösterdiği farklılıklar; felaketlerde harekete geçen ikili ve çok taraflı örgütlerin daha sıkı koordinasyon ve işbirliğine olan ihtiyaçları, bağışta bulunanlara karşı hesap verme sorumluluğunu zayıflatmadan yerel yönetimler üzerindeki yükün azaltılması ve kendi aralarında iletişimi sağlayacak bir stratejinin gerekliliği bu değerlendirmede ön plana çıkan sonuçlar oldu.

BM temsilcisi Dr. Shabir Cheema da BM'nin felaket yardımlarına ilişkin denetim faaliyetlerini şu şekilde sıraladı:

- BM Denetim Heyeti (UN Panel of Auditors) 2006 Aralık ayına kadar Tsunami felaketi yardımlarının denetimine ilişkin bir rapor yayınlamayı planlamaktadır. Raporda şimdiye kadar hazırlanmış olan münferit raporların derlenmesinin yanı sıra, edinilen deneyimler ve öneriler de yer alacak.

- BM Denetim Kurulu (UN Board of Auditors) ise; BM'nin felaket yardımlarına ilişkin sistemi üzerinde kapsamlı bir değerlendirmeyi koordine etmektedir.

- Ayrıca bir Tsunami Değerlendirme Koalisyonu oluşturuldu. Komisyon BM kurumları, sivil toplum kuruluşları ile Uluslararası Kızılhaç/Kızılay Komiteleri'nden temsilcilerin de yer aldığı 50 üyeden oluşmaktadır. Bu Koalisyon hem belirli kurumlar bazında hem de spesifik konularda ortak değerlendirme çalışmaları yürütmektedir.

- BM İç Teftiş Hizmetleri Ofisi, çalışmalarını Denetim Kurulu ile koordineli bir şekilde yürütecektir.

AB Sayıştay Başkanı Hubert Weber de INTOSAI'yi desteklediklerini ve INTOSAI Tsunami görev gücüne katılımlarını örnek göstererek felaket yardımlarına ilişkin denetim faaliyetleri içerisinde yer aldıklarını ifade etti. (www.eca.eu.int) Hollanda Sayıştay Başkanı ve INTOSAI Tsunami Görev Gücü başkanı, Saskia Stuiveling ise görev gücünün faaliyetleri hakkında bir rapor sundu. Görev gücünün başkan yardımcılığını; edinilen tecrübeleri derleyen Endonezya Sayıştay ile bu tecrübeleri rehberlere ve iyi uygulamalara dönüştürmekten sorumlu olan Kore Sayıştay yapmaktadır.

Toplantıda konuşmacıların bir çoğunun altını çizdiği konu, kurumlar arası işbirliği oldu. 21. yy'da hızla gelişen küreselleşme ile birlikte, Sayıştayların da geleneksel rollerinde kayda değer değişimler meydana geldiğine dikkat çekerek; ortak, çok taraflı denetim düzenlemeleri gerektiren projelerde yüksek denetim kurumlarının işbirliği yapmasının önem kazandığını ifade ettiler.

Sempozyumun sonunda ele alınan konuların özetlenmesi amacıyla Avusturya Sayıştay ve INTOSAI Sekreteryası tarafından *Viyana Deklarasyonu* hazırlandı. Deklarasyonda üç konu başlığı altında iyi uygulamalara yer verildi. Bun konular; iç kontrol ve yönetim, ihale verme ile yardım projelerinin yönetimi ve izlenmesi idi.